

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**
Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001
тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83
E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,
themis@minjust.gov.ua,
Web: <http://www.minjust.gov.ua>,
код згідно з ЄДРПОУ 00015622

**Голові Комітету Верховної
Ради України з питань
правоохоронної діяльності
Сергію ІОНУШАСУ**

Шановний Сергію Костянтиновичу!

Міністерство юстиції України у зв'язку з Вашим листом від 01 листопада 2023 року № 04-27/3-2023/240975 опрацювало проєкт Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо встановлення відповідальності за електронно-комунікаційне шахрайство» (реєстр. № 10190 від 25 жовтня 2023 року) (далі – проєкт Закону), внесений на розгляд народними депутатами України Павлюком М.В. та іншими, і в межах компетенції повідомляє.

1. Проєктом Закону пропонується, зокрема, доповнити Кримінальний кодекс України (далі – КК) новою статтею 190¹, якою передбачити відповідальність за електронно-комунікаційне шахрайство, тобто протиправне збирання, зберігання, обробка та використання персональних даних, інформації, яка містить банківську таємницю, у тому числі індивідуальну облікову інформацію, реквізити платіжного інструменту, платіжної картки, код авторизації, з метою заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою з використанням електронної комунікації та/або технічних засобів електронних комунікацій.

Варто зазначити, що стаття 190 КК передбачає відповідальність за заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою (шахрайство). Частина четверта вказаної статті передбачає відповідальність за шахрайство, вчинене у великих розмірах, або шляхом незаконних операцій з використанням електронно-обчислювальної техніки.

Водночас запропонованою проєктом Закону новою статтею 190¹ КК передбачається відповідальність за те ж шахрайство, лише визначено деякі з можливих способів його здійснення.

Доповнення КК новою статтею, якою пропонується передбачити відповідальність за електронно-комунікаційне шахрайство, є передчасним.

Відповідальність за незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю, встановлена статтею 231 КК.

З огляду на викладене вважаємо, що вказане питання потребує дослідження та у разі необхідності доповнення чинної статті 190 КК необхідними положеннями.

2. Проектом Закону пропонується доповнити КК статтею 255⁴ «Створення, керівництво електронно-комунікаційною шахрайською організацією, а також участь у ній» та статтею 255⁵ «Залучення до участі у електронно-комунікаційній шахрайській організації».

При цьому розділ VI Загальної частини КК визначає поняття, види та кримінальну відповідальність співучасників, а також організаторів та учасників організованої групи чи злочинної організації.

Окремо варто звернути увагу на кримінальну відповідальність, яку проектом Закону пропонується встановити за залучення до участі у електронно-комунікаційній шахрайській організації.

Так, в редакції проекту Закону залучення до участі у електронно-комунікаційній шахрайській організації – це, зокрема, *пропонування роботи, надання послуг електронно-комунікаційній шахрайській організації, надання інформації про таку організацію* з метою залучення осіб до участі в електронно-комунікаційній шахрайській організації.

З аналізу цього положення вбачається, що вказане визначення терміна «залучення до участі у шахрайській організації» не відповідає та не відображає у повній мірі значення слів «залучення» («втягнення»). Так, із запропонованого у статті визначення вбачається, що особа, яку «залучили до участі», зробила свій вибір усвідомлено будучи поінформованою про діяльність організації, а також роль цієї особи у ній.

3. Частиною третьою статті 255⁴ КК у редакції проекту Закону передбачається відповідальність за дії, передбачені частинами першою, другою або *третьою цієї статті*, вчинені в умовах воєнного або надзвичайного стану або якщо вони вчинені організованою групою.

Зазначене положення частини третьої статті 255⁴ КК потребує доопрацювання, оскільки містить посилення відповідальності для складів правопорушень, передбачених попередніми частинами цієї статті (першої та другої) та не може посилювати відповідальність для частини третьої.

4. Санкцією частини першої статті 255⁵ КК у редакції проекту Закону передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк від трьох до п'яти років з конфіскацією майна.

У зв'язку з цим варто звернути увагу, що відповідно до частини другої статті 59 КК *конфіскація майна встановлюється за тяжкі та особливо тяжкі корисливі злочини*, а також за злочини проти основ національної безпеки України та громадської безпеки незалежно від ступеня їх тяжкості і може бути призначена лише у випадках, спеціально передбачених в Особливій частині КК.

Згідно з частиною четвертою статті 12 КК діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді, зокрема, позбавлення волі на строк не більше п'яти років є нетяжким злочином.

З огляду на зазначене санкція частини першої статті 255⁵ КК не узгоджується із загальними положеннями КК в частині призначення покарання у виді конфіскації майна.

У зв'язку з викладеним проєкт Закону потребує відповідного доопрацювання.

З повагою

Міністр

Денис МАЛЮСЬКА